

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdt noy gānegr sebre (yōōmd 1948)

Keoogre

B wilgame tū ninsaal bōōd fāa tara a burkīndlim la a yel-segdt tōod sēn pa yud a to, tū b pa tōen n dtk tōod-bāmb n koos bti n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vum tū yembd kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pōgē yēgrā.

B wilgame tū ninsaal sēn da tog ne yel-segdt ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon tū dūni ning sēn na n wa zīnd-a tū ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudā fāa pōgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūr fāa n yudā.

Ti sēn yud fāa yaa tū ninsaal yel-segdt wā tog n paamame tū b koglg-b ne noy buud sēn na yū tū ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pōgē wā.

D sēn mi tū segdame tū d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi tū nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkīndlem la a turlem pānga, pag la rao yel-segdt sēn zem taabā, tū b le wilgame tū b ratame n mao n paas ninsaalbā vum sōmblem tū yt ned fāa sēn so a meng vumē wā tū yel kāng pāng yug a pīndā.

D sēn mi tū tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pōgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng tū dūni wā pōgē bti ned fāa tū ninsaalb yelsegdt wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi tū ninsaal yel-segdt noy bāmba gānegr sā n yt lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng tū b tūubā yt sōma wā.

Pipi koēega.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdt la b burkīndlem wēngē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vund ne a to saam-biir pōgē.

Koēeg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n dū seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo tū bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bti rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bti tēeb buud a to ye, f tarem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bti būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rub wēngē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bti a sā n be zamaan a to yembdē.

Koēeg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vunde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koēeg a 4 soaba.

Pa tog n duk ninsaal buudã fãa n maan yamb ye bi n weoog-a ye. Yembdã ne nebã koosgã gɔdgame, ba sên wa n ya yembd buud nin fãa.

Koëeg a 5 soaba.

Pa tog n subg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n subg ninsaal ti subgrã yi toog wɔsgo, ti pa sên na maan ninsaal ye.

Koëeg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor ti sên wa n ya sîg ning fãa, bi b sak n deeg a sên yaa ned ning buud bɔ-kaoor soog taoore.

Koëeg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgɔ ti bakr ba a ye pa zînd ye. Nebã fãa tara sor n tõe n paam ti b koglg-b ne bakr buud fãa sên na n wa maan n kus seb-kãnga noy wã sên gãnegã, ne bũmb nins sên na n wa ne bakr-bãmba.

Koëeg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n kêng a têngê bɔɔd soog taoore n ti bɔ ne weoogre, subgr buud fãa b sên maan-a, ti ninsaalb yel-segɔ sebrã gudge, ti laloa mi tiiri.

Koëeg a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yôk ned zaalem, n pag-a roogo bi n yiis-a a têngê n ti ning zîg a to ti laloa zi tiir ye.

Koëeg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sên wilgã, t'a yell ta bɔ-kaoodb sên so bɔɔdã, n tõe n kao ti pân-dãmb ka lob b toogo, la sên bɔɔd sɔd taoore, ti b bɔ nin-buiid taoore n wilg a yel-segɔ bi a tɔlae-yela, bi n wilg b sên yet ti yênda soabã maana bũmb ningã kongr sên taê.

Koëeg 11 soaba.

1. B sã n yeel ti ned maana bɔmb sên kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bɔ-a lame ti bɔɔdã yi neb fãa taoore, t'a paam sɔangd sên mams n paas a poorê fãa, ket n ya wa yênda soabã pa maan bũmbã ye.

2. B pa tõe n bɔ ned n paalg-a bũmb a sên maan bi a sên pa maan yînga, sã n mikame ti yellã sên maanã wakato, bɔɔd soog nengê yel bãmba ra pa kis ye. Sên paasd me, b sã n bɔ yellã, b pa tar sor n tõe n kô ned ning sên maan-a yellã subgre ti yug yellã sên maanã sasa laloa sên da gãneg subgr buud nins yel-bãmb wɛngê wã ye.

Koëeg 12 soaba.

[Missing]

Koëeg 13 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n gô a têngê, n kêng zîis nins fãa a sên date, la a yãk a sên dat n zîndê.

2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yi têngê n lebg n wa a meng têngê, a le tara sor n tõe n yi a meng têngê n kêng tẽn-taaga la a le lebg n wa a têngê.

Koëeg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug têngê tî b namsd-a w̃sgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tẽms a taabê, a le tara sor n tõe n paam tî b reeg-a tẽn-bãmbê.

2. La sã n mikame t'a sên maanã, laloa gidgame tî b mik tî yaa sũda, bî sã n mikame t'a sên maanã pa zems ne nasõzini (tẽmsã lagem-n-taar kãsengã) sên gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koëeg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam têng-n-biilim tika.

2. B pa tar sor n tõe n wôr ned n menes a têng-n-biilim ye, b le pa tõe n gidg-a t'a ra teem a têng-n-biilim ye.

Koëeg 16 soaba.

1. Pag ne rao ỹõmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kê kãadem la b tilg yir tî pa tũus b yiibã buud sên ya-b rãmba, b têng-n-biilim bî b wënd sor tũudum. Kãadmã kêesg noy p̃gê, b yiibã yel-segdt yaa a ye, pa yud to ye, kãadmã vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdt wã ya a ye.

2. Kãadem pa tõe n kêes tî pa tũ ne kãad-ratbã sakr sên pa tũ ne modgr ye.

3. Zak yaa têng yêgre (têng bôn-bulli). A yaa têng vum sũuri. Têngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koëeg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, fya fye bî f bee sull p̃ega, tara sor n so a bũmbu.

2. B pa tõe n wôr ned n deeg a sên so ye.

Koëeg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sên date, n b̃ogs a sên date la a tũ wënd-sor ninga a sên date. Sor-kãng a sên tarã w̃engê a tõeeme n teem wënd-sor n tũ bî n teem t̃ebo a le tõeeme n wilg a wënd-sor bî a t̃ebo ne kaorengo, maana maanego tî yt yẽnda a ye bî n naag ne a taaba tî yt neb s̃oka bî bãmb bal ne taaba.

Koëeg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n t̃e a sên date la a gom a sên date, r̃enda n kut tî ned pa tog n zoe rabeem ne a t̃eb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n b̃ang kibay la a paam kibay n tall-b n piuug z̃ig fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tî yt ne rabay buud fãa a sên date.

Koëeg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sên pa tar yela (sên pa na n wa ne gudgri).

2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kê lagem-n-taar p̃gê ye.

Koëeg 21 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a têng vum t̃õmê, a tõeeme n maan t̃õmd a toore bî tũ ne neb b sên yãk tî b let lagem-n-taara sull n t̃õmdê, tî nin-bãmb yãkrã yaa sên maan tî pa tũ ne modgr ye.

2. Nin-buiddã sên dat bũmb ninga la têngã zãab t̃õm tikda.

3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sên na n maan ti zãmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sôor n tog n le maane, votã tõeeme n maan ti yi nin-buiid vote, bi gòls n vot buud a to sên wënd wa bãmba sên maand ti ned fãa tõe n yãk a sên dat-a soaba.

Koëeg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sên yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogã sōngre. Sōngrã yaa arzeka, vum sōmblem la rog-n-mik weengẽ sên yaa tulae ne ninsaal burkĩnd la a turlem baoobo, a mengã yidgr yĩnga, sên na n tũ ne tēnga meng tōmde n paas tēms ne taab lagem-n-tōm pāng ti zems ne tēng fãa tōm yōgeng sên ya to-to la a laog sên zem teka.

Koëeg 23 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tōmde, n tõe n yãk a sên dat tōmd nĩnga ti tũ ne tōmdã kũun sên na n maan ti wēgb pa zĩnd ye, la b koglg-a ne tōmã kaalem.

2. Nebã fãa tog n paama yaood sên zems ne b sên maan tōmd nĩngã ti wēgb ka ye.

3. Ned ning fãa sên tōmd-a toga ne yaood sên zems a sên maane, ti sên paamdã sek yēnda ne a zak rãmb vum ti yi burkĩnd pōgẽ, ti sã n mik ti segdame; bi a paam ti b paas-a sōngr buud a taaba.

4. Ned buud fãa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sēndika sulli (tōntōmdb sōngr sulli) sên na kogend tōntōmdbã nafo.

Koëeg 24 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n paam vōosem la yō-noogre, bũmb zāng la tōmã wakat sōor tek wilgri n paas vōosem. Vōōsmã geendame n tar wakat-wakato, vōōsmã sasa b tog n yaoa a soaba.

Koëeg 25 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tarem sên na n sek a meng la a zak rãmb laafi la b vum sōmblem baoobo, bũmb zāng la rubã weengẽ, yeelgrã (futã), zĩ-gãadgã, tubsgã n paas vumã sōmblem baoob tōm nins sên segd-b ne yē wã. A sã n wa pa tar tōmde, a sã n wa bēedẽ, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg pōg-kōore bi ra-kōore, a sã n wa kōole bi bũmb buud a taab sã n wa kut t'a pa le tõe n dulg la a ges a meng yelle, ti yaool n pa tũ ne yēnda a maan ti yellã paam-a, a togame n paam sōngre.

2. Biig pōg sasa la a yāadem wakato, a tara sor n tõe n paam sōngre la koglg. Kamba fãa, f roga kãadem pōgẽ ti b rogame ti b ba rãmbã pa kē kãadem ne taaba, b fãa segda ne sōngre.

Koëeg 26 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengã tog n yu zaalem, ba ti na yi yāadmẽ kaorengã (kaoren-singã). Yaa tulae ti kambã paam kaoren-singã. Tōm-minim la nus tōm zãmsg kaorengã togame n piuugi. Karen-do bedã kaorengã tog n maaname ti neb nins fãa bāngr sên sek be taabã paam n kē ti zãmb pa zĩnd ye.

2. Kaorengã sên tog n gēeg bũmb nins yaa ninsaal mengã yidgri la ninsaal yel-segdt noy sebrã tũub pāng paasgo. Kaorengã togame n sōng ti tēmsã ne taab wōm taab moore, buudã toor-toorã bi wënd-sor tũudum toay-toayã wōm taab moore, ti sull fãa sak a to sên yala la b yōg taab zoodo. A togame yasa n sōng ti nasōzini (tēmsã ne taab lagem-n-tay kāsengã) tōoma kēng taoore, sên na yil ti bāana gāand dũni wã pōgẽ.

3. Ba rãmbã n yaa pipi n tar sor n tõe n yãk wubr ning buud (kareng ning buud) bãmb sên dat ti b kambã paame.

Koëeg 27 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tømẽ (vumẽ), n rt tøm-minmã bångr yõodo la a naag n tøm bångrã baoob tømẽ wã la a paam n dt tøm bãmba sên wat ne yõod ninsi.

2. Ned fãa tara sor n tõe tu b koglg a bångr yõodo la a bångr teedo, tu yaa sebr la a gøls yã, bt yaa te-naands la a maan yã.

Koeg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tu bãan zĩnd nebã ne taab søk tẽnsẽ wã, la tẽnsã ne taab soka, tu seb kãnga sên wilg yel-segdt ninsã tõog n paam n yt sida

Koeg 29 soaba.

1. Ninsaal tara tlae-tøm ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan tu pa yt na a nebã pøgẽ vum ye.

2. Ned yel-segdt tũub pøgẽ, la a sên tar sor n tõe n maan a sên datã wængã, ned fãa toaag sên tekẽ yaa laloo sên wilg bũmb ninsa, sên na yl n sõng tu ned fãa bång a to yel-segdt la a sên tar sor n tõe n maan a yam. Sên paasd me, yaa sên na yl tu b tõog n tũ ninsaal vum sõmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sõmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sên ya nin-buiid naam n zãad-a wã.

3. Yel-segdt bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n duk n maan tu pa yt wa nasõzini sên gãneg noy ninsã sên datã ye.

Koeg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rik t'a yt wa tẽng a ye, goosneer a ye bt ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sên na yl n sãam yel-segdt la maan-m-yam nins sebrã sên gomd-b rãmb yellã ye.
